

EERO NIINIKOSKI

Seuraelämää
työn lomassa

100 VUOTTA

Sällskapsliv
på bruket

100 ÅR

KYMIN OSAKEYHTIÖN VIRKAMIESKLUBI -
KYMMENE AKTIEBOLAGS TJÄNSTEMANNAKLUBB

Sisällys

Innehåll

Tehtaiden synty	9	Bruken grundläggs
Kolme tehdasta yhdistyy	13	Tre fabriker förenas
Elämää Kuusankoskella	17	Livet i Kuusankoski 1910
Virkamiesklubi perustetaan	25	Tjänstemannaklubben grundas
Kuuluisia esiintyjä	34	Kända förmågor uppträder
Tennis tärkeällä sijalla	44	Tennis en populär hobby
Kielikerhot uusi toimintamuoto	50	Språkklubbar en nyhet
Klubi seuraelämän keskuksena	55	Klubben sällskapslivets centrum
Klubin kunniajäsenet	69	Klubbens hedersmedlemmar
Klubin puheenjohtajat	69	Klubbens ordförande

Näkymä Kuusankosken ääreltä vuonna 1885, oikealla Kymin Osakeyhtiön puuhiomo ja paperitehdas, vasemmalla Myllysaarella Kuusankoski Osakeyhtiön puuhiomo ja paperitehdas. Taustalla koskenrannassa Kuusanniemen kylän mylly ja metsän laidassa vasemmalla Koskelan talo. Kuva: UPM Kymen keskusarkisto.

Vy över forsen år 1885, t.h. Kymmene Aktiebolags träsliperi och pappersfabrik, t.v. på Myllysaari Kuusankoski Aktiebolags träsliperi och pappersfabrik. I bakgrunden på forsstranden kvarnen i Kuusanniemi by och i skogsbrynet t.v. Koskela gård.. Bild: UPM Kymi centralarkiv.

Tehtaiden synty

Ensimmäiset puuhiomot ja paperitehtaat rakennettiin Kymijoen suurimman kosken, Kuusankosken äärelle vuosina 1872-74. Tehtaiden keskeisiä perustajahahmoja olivat Forssan puuvillatehtaan patruuna Axel Wilhelm Wahren sekä turkulaiset liikemiehet kreivi Carl Robert Mannerheim ja vapaaherra Samuel Werner von Troil.

Wahren oli perustanut kosken itäranalle Kymmene Aktiebolag -nimisen yrityksen ja turkulaiset aatelismiehet olivat puolestaan vallanneet keskellä koskea olevan Myllysaaren ja perustaneet sinne Kuusankoski Aktiebolag -nimisen tehtaan. Molempien yhtiöiden tavoitteena oli ryhtyä valmistamaan sekä puuhioketta että paperia.

Tehtaiden perustamisen ja rakentamisen aikoihin Kuusankosken seutu oli lähes asumaton: kosken tuntumassa oli

Bruken grundläggs

De första träsliperierna och pappersfabrikerna byggdes under åren 1872-74 invid Kymmene älvs största fors, Kuusankoski. Centrala grundare var brukspatronen vid Forssa bomullsfabrik, Axel Wilhelm Wahren samt två aboensiska affärsmän, Carl Robert Mannerheim och friherre Samuel Werner von Troil.

Wahren grundade sitt företag Kymmene Aktiebolag på forsens östra strand medan adelsmännen från Åbo erövrade holmen Myllysaari mitt i forsen där de uppförde fabriken Kuusankoski Aktiebolag. Bägge bolagen gick in för att producera såväl träflis som papper.

Vid den tid då bolagen grundades och fabrikerna uppfördes var trakterna kring Kuusankoski i det närmaste obebodda. Kring forsen fanns några bondgårdar med några tiotal invånare. Folkmängden ökade

*Elämää Kymintehtaalla Klubinportin
tuntumassa 1920-luvulla.
Vasemmalla Virkamiesklubin toimitalo ja sen
takana Kymiyhtiön vanha pääkonttori.
Kuva: UPM Kymin keskusarkisto.*

*Vardagsliv på Kymmene bruk i närheten
av Klubbporten på 1920-talet.
T.v. Tjänstemannaklubben och bakom den
Kymmenebolagets gamla huvudkontor.
Bild: UPM Kymi centralarkiv.*

19 $\frac{19}{XI}$ 10

Virkamiesklubi perustetaan

*E*i siis ihme, että Kymin pääkonttoriin alettiin palkata lisää virkamiehiä, erityisesti englantia taitavia poikamiehiä. Jotta he olisivat viihtyneet paremmin paikkakunnalla, silloinen toimitusjohtaja Gösta Serlachius vaikutti siihen, että Kuusankoskelle perustettiin erityinen Virkamiesklubi. Sen syntymäpäiväksi tuli 19. marraskuuta 1910. Uuden klubin tyyssijaksi vapautui kauppias Thure Lindbladin käytössä ollut tilava puoti ja kauppiaan asunto, joka sijaitsi ns. Kinnaksen portin tuntumassa vanhalla tehdasalueella. Klubin vihkiäisjuhlassa oli "väkeä ahdinkoon saakka", kuten ensimmäinen vuosikertomus asian ilmaisee. Paikalle oli saapunut mm. silloisen Kymiyhtiön johtokunta kokonaisuudessaan.

Vuonna 1916 klubirakennus todettiin jo liian pieneksi, joten talo uusittiin ja laajen-

Tjänstemannaklubben grundas

*V*id Kymmenes huvudkontor börjande man givetvis anställa nya tjänstemän som kunde engelska, företrädesvis ungar. Verkställande direktör Gösta Serlachius tog initiativet till att en särskild Tjänstemannaklubb inrättades på Kuusankoski för att de unga männen skulle trivas bättre på orten. 19 november 1910 blev klubbens födelsedag. En rymlig fastighet med butik och bostad, som handhåfts av köpman Thure Lindblad, blev ledig och den nya klubben fick där ett hem. Huset låg vid den s.k. Kinnasporten på det gamla fabriksområdet. Klubben var vid sin invigningsfest "till trängsel fylld", som det heter i den första historiken. Kymmenebolagets dåvarande direktion deltog in corpore.

Redan år 1916 konstaterades att klubbhuset var för litet. Byggnaden fick en våning till enligt ritningar uppgjorda av den

Näihin kuviin sopii mainiosti vanhan
puheenjohtajan saatesanat
vuosijuhlan aterioinnin alkajaisiksi:
"Kaloriat odottavat uhrejaan, tervetuloa pöytään!"
Meneillään on vuoden 1990 vuosijuhla.
Kuva: Klubin valokuva-arkisto.

Dessa bilder karakteriseras ypperligt
av förre ordförandens ord inför
måltiden på årsfesten: "Kalorierna väntar på
sina offer, välkomna till bords!"
Här firas årsfesten 1990.
Bild: Klubbens fotoarkiv.

Kymin Virkamiesklubi on yksi maamme vanhimmista henkilöstön vapaa-ajantoimintaa organisoivista yhdistyksistä.

Klubin perusti Kuusankoskelle Gösta Serlachius, joka toimi Kymiyhtiön toimitusjohtajana vuosina 1908-1913. Hän katsoi, että Klubi voisi toiminnallaan saada yhtiön uudet virkamiesperheet viihtymään paremmin syrjäisellä tehdaspaikkakunnalla.

Vuonna 2010 Klubi vietti 100-vuotisjuhlaansa. Vaikka Klubin jäsenmäärä ja toimintamuodot ovat vuosikymmenien kuluessa tuntuvasti vähentyneet, on Klubin alkuperäinen idea säilynyt.

Tämä kirja on katsaus Kymin Virkamiesklubin menneisiin vuosikymmeniin aina 1910-luvulta uuden vuosituhannen alkupuolelle saakka.

Kymmene Tjänstemannaklubb är en av landets äldsta föreningar med uppgift att organisera fritidssysselsättning för de anställda.

Klubben i Kuusankoski grundades av Gösta Serlachius, VD för Kymmenebolaget åren 1908-1913. Han ansåg att Klubben med sin verksamhet kunde få bolagets nya tjänstemannafamiljer att trivas bättre på den avlägset belägna bruksorten.

År 2010 firade Klubben sitt 100-årsjubileum. Klubbens medlemsantal och verksamhetsformer har under decenniernas lopp väsentligt minskat, men Klubbens ursprungliga idé lever kvar.

Denna bok är en översikt över gångna årtionden inom Kymmene Tjänstemannaklubb från 1910-talet till början av det nya seklet.

